

POSTANOWIENIE

Dnia 17 grudnia 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jolanta Strusińska-Żukowska (przewodniczący)

SSN Zbigniew Hajn

SSN Halina Kiriło (sprawozdawca)

w sprawie z protestu wyborczego E. T.

przeciwko ważności wyborów do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej w okręgu
wyборczym nr [...]

przy udziale:

1) Prokuratora Generalnego,

2) Przewodniczącego Państwowej Komisji Wyborczej,

3) Przewodniczącego Okręgowej Komisji Wyborczej w S.,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 17 grudnia 2015 r,

postanawia:

**wyrazić opinię, że zarzut protestu jest zasadny, lecz
naruszenie przepisów Kodeksu wyborczego nie miało wpływu na
wynik wyborów w okręgu wyborczym.**

UZASADNIENIE

E.T. wniósł protest przeciwko ważności wyborów do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej, zarzucając naruszenie przepisów rozdziału 9 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. Kodeks wyborczy (Dz.U. z 2011 Nr 21, poz. 112 ze zm.), polegające na nieprawidłowym zliczeniu oddanych głosów oraz nieprawidłowym wpisaniu liczby głosów w protokół i niepoprawieniu błędnych danych przez Obwodową Komisję

Wyborczą nr [...] w T., gmina W. oraz przez inne obwodowe komisje wyborcze w okręgu wyborczym nr [...] w S., a także przez samą Okręgową Komisję Wyborczą, co miało istotny wpływ na wynik wyborów w tym okręgu. Wnoszący protest wniósł o wszczęcie postępowania w sprawie kontroli prawidłowości procesu wyborczego; stwierdzenie nieważności wyborów do Sejmu RP w okręgu wyborczym nr [...] i stwierdzenie nieważności wyboru P. B. na posła.

W uzasadnieniu złożonego protestu wniesiono o przeprowadzenie dowodu z:

- 1/ dokumentów, przez zbadanie treści protokołów Obwodowej Komisji Wyborczej oraz protokołu przesłanego do Okręgowej Komisji Wyborczej, zbadanie i porównanie protokołów sporządzonych w formie papierowej i w formie elektronicznej, na okoliczność rażącej rozbieżności ich treści;
- 2/ dokumentów w postaci kart do głosowania z całego okręgu wyborczego nr [...], przez ponowne zliczenie głosów oddanych na kandydatkę E. N. i kandydata P. B., na okoliczność potencjalnie błędnego przeliczenia głosów i powielania błędu w kolejnych protokołach komisji;
- 3/ przesłuchania świadka przewodniczącego Obwodowej Komisji Wyborczej J. na okoliczność błędnego wypełnienia protokołu, a także faktycznej liczby głosów oddanych na kandydatkę E. N. i kandydata P. B. w Obwodowej Komisji Wyborczej nr [...].

Jako dowody świadczące o zaistniałych nieprawidłowościach przy obliczaniu wyników wyborów przez Obwodową Komisję Wyborczą nr [...] w T. wnoszący protest dołączył oświadczenia czterech wyborców, którzy w czasie wyborów do Sejmu RP w dniu 25 października 2015 r. oddali głosy na kandydatkę na posła E. N.

Przewodniczący Państwowej Komisji Wyborczej oraz Prokurator Generalny RP przedstawiając swoje stanowisko w sprawie zasadności protestu wnieśli o uznanie, że zarzut protestu dotyczący nierzetelnego obliczenia liczby głosów ważnych oddanych na kandydatkę Komitetu Wyborczego P. – E. N. w Obwodowej Komisji Wyborczej nr [...] w T. w okręgu wyborczym nr [...] jest zasadny, ale nie miał on wpływu na wynik wyborów.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Inicjując rozważania w niniejszej sprawie wypada podkreślić, że instytucja protestu przeciwko ważności wyborów do Sejmu i Senatu ma konstytucyjne podstawy. Zgodnie bowiem z art. 101 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej wyborcy przysługuje prawo zgłoszenia do Sądu Najwyższego protestu przeciwko ważności wyborów na zasadach określonych w ustawie. Zasady te zawarte zostały w przepisach ogólnych art. 82 i art. 83 zamieszczonych w rozdziale 10 działu I ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. Kodeks wyborczy (Dz.U. z 2011 Nr 21, poz. 112 ze zm.) oraz – w odniesieniu do wyborów do Sejmu – w przepisach szczególnych art. 241-243 zamieszczonych w rozdziale 8 działu III tego aktu, do których odsyła (w kwestii wskazania sądu właściwego do rozpoznania protestu oraz zasad jego wnoszenia i trybu rozpoznania) art. 83 Kodeksu wyborczego.

W świetle art. 82 § 2-5 Kodeksu wyborczego prawo wniesienia protestu przysługuje wyborcom, których nazwiska są umieszczone w spisie wyborców oraz przewodniczącemu właściwej komisji wyborczej i pełnomocnikowi wyborczemu. Sam protest wyborczy zdefiniowany zaś został w art. 82 § 1 Kodeksu wyborczego jako protest przeciwko ważności wyborów, ważności wyborów w okręgu lub wyborowi określonej osoby. Takie określenie protestu wyborczego koresponduje z brzmieniem cytowanego art. 101 ust. 2 Konstytucji RP, a jego konsekwencją jest zawarty w punktach 1 i 2 art. 82 § 1 Kodeksu wyborczego katalog zarzutów, na jakich można oprzeć protest. Są nimi: 1/ dopuszczenie się przestępstwa przeciwko wyborom, określonego w rozdziale XXXI Kodeksu karnego, mającego wpływ na przebieg głosowania, ustalanie wyników głosowania lub wyników wyborów oraz 2/ naruszenie przepisów Kodeksu wyborczego dotyczących głosowania, ustalania wyników głosowania lub wyników wyborów, mającego wpływ na wynik wyborów. Reasumując: przedmiotem protestu wyborczego jest ważność wyborów lub wyboru określonej osoby, a podstawę zakwestionowania tej ważności stanowią czyny przestępcze i delikty wyborcze rzutujące na przebieg głosowania i ustalanie jego wyników lub ustalanie wyników samych wyborów.

W myśl art. 241 § 1 i 3 oraz art. 242 § 1 i 2 Kodeksu wyborczego również w przypadku wyborów do Sejmu protest wyborczy skierowany jest przeciwko ważności wyborów, wymaga zachowania formy pisemnej, a jego treść powinna obejmować sformułowanie zarzutów, o jakich mowa w art. 82 § 1 Kodeksu

wyborczego oraz przedstawienie lub wskazanie dowodów na ich poparcie. W sytuacji, gdy następuje merytoryczne rozpoznanie protestu (w składzie trzyosobowym w postępowaniu nieprocesowym), Sąd Najwyższy wydaje, w formie postanowienia, opinię w sprawie protestu, która zawiera ustalenie co do zasadności zarzutów podniesionych przez protestującego, a w razie potwierdzenia zasadności owych zarzutów – ocenę, czy przestępstwo przeciwko wyborom lub naruszenie przepisów Kodeksu wyborczego miało wpływ na wynik wyborów.

W przedmiotowej sprawie dołączone do protestu wyborczego oświadczenia wyborców uprawdopodobniały jedynie okoliczność, że doszło do nieprawidłowości w ustaleniu wyników wyborów w Obwodowej Komisji Wyborczej nr [...] w T., dlatego przeprowadzono stosowne postępowanie dowodowe dla wyjaśnienia tej kwestii. Natomiast teza o możliwości powstania podobnych nieprawidłowości w innych obwodowych komisjach wyborczych okręgu wyborczego nr [...] nie została poparta żadnymi dowodami ani uprawdopodobniona.

Zarzut protestu w zakresie wadliwego obliczenia oddanych głosów i ustalenia wyników głosowania na kandydatów na posłów w Obwodowej Komisji Wyborczej nr [...] w T. okazał się uzasadniony. Z przeprowadzonego w drodze pomocy prawnej przez Sąd Rejonowy w S. dowodu z oględzin kart do głosowania oddanych na kandydatów na posłów w Obwodowej Komisji Wyborczej nr [...] w T. wynika bowiem, że na kandydatkę z listy nr [...] Komitetu Wyborczego P. E. N. oddano 50 ważnych głosów, a na kandydata T. Ś. – 1 głos, natomiast kandydat P. B. nie uzyskał żadnego głosu. Tymczasem w protokole głosowania w tejże komisji stwierdzono, że na listę nr [...] Komitetu Wyborczego P. oddano w tym obwodzie 51 ważnych głosów, w tym 50 głosów na kandydata P. B. i 1 głos na kandydata T. Ś., zaś na kandydatkę E. N. – 0 głosów. W konsekwencjo doszło do zarzucanego naruszenia przepisów art. 228 § 1 pkt 8 i § 2 Kodeksu wyborczego, dotyczących ustalania wyników głosowania na poszczególnych kandydatów z danej listy i ujawniania tych wyników w protokole głosowania w obwodzie.

Mimo zasadności zarzutu podniesionego przez wnoszącego protest, stwierdzone naruszenie przepisów Kodeksu wyborczego nie miało wpływu na wynik wyborów do Sejmu RP w okręgu wyborczym.

W wyborach do Sejmu RP przeprowadzonych w dniu 25 października 2015 r. lista kandydatów na posłów Komitetu P. uzyskała w Okręgu Wyborczym nr [...] jeden mandat. Przypadł on P. B., który według pierwotnych obliczeń otrzymał 6283 głosów, natomiast E. N. otrzymała 3620 głosów. Po sprawdzeniu kart do głosowania oddanych na tę listę w Obwodowej Komisji Wyborczej nr [...] w T. powyższe wyniki głosowania należy skorygować i stwierdzić, że kandydat Komitetu P. P. B. otrzymał w Okręgu Wyborczym nr [...] – 6233 głosy, zaś kandydatka E. N. – 3670 głosów. Nieprawidłowe ustalenie wyników głosowania przez Obwodową Komisję Wyborczą nr [...] w T. pozostaje jednak bez wpływu na wynik wyborów do Sejmu RP w tym okręgu wyborczym z uwagi na to, że w następstwie dokonanej korekty łączna liczba głosów oddanych na listę Komitetu P. nie zmieniła się, a różnica liczb głosów otrzymanych przez wskazanych wyżej kandydatów (również po korekcie o wyniki głosowania w Obwodowej Komisji Wyborczej nr [...] w T.) nadal daje pierwszeństwo kandydaturze P. B.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy z mocy art. 242 § 1 i 2 Kodeksu wyborczego wydał opinię jak w sentencji swojego postanowienia.